

## Intentionsanalyse

Intention betyder hensigt. At have en intention med det man gør, betyder således, at man har et formål eller en hensigt med sin adfærd. Hvis jeg fx lyver om, hvor jeg har været, ja så har det en bestemt hensigt for mig lige der. Jeg vil, bevidst eller ubevidst, opnå noget med min handling. Det kan fx være, at jeg lyver for at undgå en masse opklarende spørgsmål eller kritik af de valg, jeg har truffet. Det kan også være en indgroet vane, som er startet flere år tilbage i tid, med gode erfaringer med at lyve. Jeg har 'vundet' noget ved min mestring, på et givet tidspunkt, så jeg har vænnet mig til at bruge den. Intentionen har været – og er måske stadig – at passe på mig selv.

Der er oftest en form for intention i vores handlinger, men det er ikke noget, vi går rundt og tænker så meget over. Det er først, når handlinger er svære at forstå, eller når de giver udfordringer for et menneske eller for nogen omkring vedkommende, at vi begynder at interessere os for intentionerne bag. Tænk bare på sætninger som: Gør hun det bare for at få opmærksomhed? Hvorfor kan man dog finde på at være selvskadende? Disse spørgsmål er eksempler på, at vi stiller spørgsmål ved intentionen bag en handling. Vi stiller som regel spørgsmål ved dem, fordi vi har svært ved at forstå, hvad vedkommende vil opnå med sin adfærd, eller fordi vi tænker, at der er en dårlig intention bag. Det er typisk lettere at forstå egne intentioner end andres, da vi jo ikke altid kan vide, hvad andre mennesker tænker.

Skemaet Intensionsanalyse bruges til at stille skarpt på et menneskes mestring, med særligt fokus på, hvad intentionen med mestringen er for den enkelte. Formålet med skemaet er således at få mere forståelse for mestring - at blive klogere på, hvorfor man gør, som man gør. Det skal hjælpe os til at se, at der altid er en form for 'gevinst' ved en mestring, og at det derfor kan give mening at bruge den pågældende mestring, trods negative konsekvenser. Og sidst men ikke mindst så skal skemaet støtte os til at flytte fokus over på, hvordan man kan imødekomme fokuspersionens behov, så de negative konsekvenser mindskes. Både for vedkommende selv og for omgivelsernes skyld.

### Hvordan gør man?

Skemaet kan udfyldes sammen med fokuspersionen, og det er også yderst relevant at benytte i forbindelse med faglig sparring fx i en medarbejdergruppe, uden fokuspersionens deltagelse. Og endelig kan man naturligvis også bruge det til at blive klogere på sig selv. Man kan udfylde det for at få en bedre forståelse for, hvorfor man fx laver overspringshandling, eller hvorfor man undlader at sige fra i relationen til en kammerat, der opleves som grænseoverskridende.

Boksen længst mod venstre udfyldes først. Her beskrives den konkrete **mestring** så faktuel som muligt: *Hvad gør vedkommende? I hvilke situationer? Med hvilke mennesker? Og hvor ofte?*

Eksemplet nedenfor omhandler Sandra, som i børnehaven løber rundt. Et andet eksempel kunne være eleven, som taler grimt om de andre børn og blærer sig i deres påhør, eller det kunne være borgeren, som gentagne gange takker nej til hjælp fra bostøtten.

Herefter udfyldes boksen med overskriften '**Konsekvenser**'. Det kan være en fordel at opdele boksen i hhv. negative og positive konsekvenser. Eller evt. at opdele den i konsekvenser for fokuspersionen selv og konsekvenser for andre. Dette giver et mere nuanceret syn på konsekvenserne. Det er vigtigt

at holde sig for øje, at der bør være en form for 'gevinst' – altså en positiv konsekvens – for vedkommende. Konsekvenser af at lyve, om hvor man har været henne, kan fx være: Slipper for at fortælle om, hvad der er sket, der hvor man opholdt sig; slipper for at få skæld ud; fremstår som en, der overholder aftaler og får lov til at være alene ude i byen igen næste weekend. Det er konsekvenserne set med den unges øjne. Dertil kan personalet på opholdsstedet eventuelt tilføje: Omgås med unge, som bruger dine penge, samt risiko for at stå i situationer, hvor du har brug for hjælp, og vi kan ikke komme dig til undsætning, da vi ikke ved, hvor du er. Desuden kan det et lyve betyde, at andre får mistro til det, man siger. Det kan, på sigt, skabe en afstand til andre.

Hvis man tilføjer negative konsekvenser sammen med fokuspersonen, er det meget vigtigt, at man samtidig validerer adfærden. At man viser, at man godt kan forstå, at man kan få lyst til at lyve i en given situation. At det er noget, alle mennesker gør fra tid til anden. *Valideringen af mestringen er central*, da det netop er anerkendelse af behovet for at gøre brug af denne adfærd, selv om den kan være yderst uhensigtsmæssigt for vedkommende selv, og for andre. Dette er et vigtigt bindeled til næste felt i skemaet.

Nu beskrives '**Intentioner**': *Hvad er hensigten med mestringen? Hvorfor bruges den? Hvad vil fokuspersonen gerne opnå med den?* Når denne boks skal udfyldes, skal vi forholde os til mere end det umiddelbart observerbare. Vi analyserer og skal forsøge at se "under overfladen" på en adfærd. Det kræver, at vi forsøger at sætte os i vedkommendes sted. Hvis vi er sammen med fokuspersonen, kan vi spørge ind til det i samtalen, og uden vedkommende må vi danne os nogle relevante hypoteser om intentionen. Dette gøres ud fra vores kendskab til vedkommendes historik, vores erfaringer med vedkommende i praksis og ud fra almen forståelse for, hvordan det er at være menneske.

Sandra i børnehaven virker opsøgende, når hun løber rundt. Og så ser hun ud til at have uro i kroppen i mange forskellige sammenhænge. Desuden fortæller forældrene, at hun hjemme ofte har brug for at vide, hvad alle laver, og hvad forældrene skal lave, mens hun selv er i børnehaven.

Borgeren, som takker nej til bostøtte, kan fx have en intention om, at ingen må se, hvad han har svært ved. Så han forsøger at skjule det ved at takke nej til hjælp. Eller måske er hans intention at slippe for at gøre rent, da han ikke magter det. Eleven, som taler grimt om andre børn, har måske et ønske om at få en stærkere position i klassehierarkiet. Eller måske kender han ikke til bedre måder at få opmærksomhed på, og han ønsker sig venner. *Så han gør det bedste, han kan i situationen.*

Sidste boks er '**Behov**', og her forsøger vi at give nogle relevante bud på, hvad der er brug for. *Hvordan kan fokuspersonen understøttes, så mestringens 'gevinst' opnås, uden (for mange) negative konsekvenser?* Med udgangspunkt i den foregående analyse beskriver vi her, hvad fokuspersonen har brug for i forhold til rammer, tilrettelæggelse og tilgang til vedkommende. Sandra har brug for, at hendes arousal niveau accepteres og indtænkes i den daglige struktur. Eleven i skolen har måske brug for at mærke, at nogen kan lide ham og vælger ham til, uden at han når at sige noget grimt. Mens borgeren måske har behov for, at bostøtte-indsatserne bliver gjort mindre og dermed mere overskuelige, og at der bliver skruet op for god musik, mens man sammen vasker op.

En vigtig pointe med skemaet er, at man først bør udfylde sidste boks, når man har været grundig i de foregående, da de første 3 bokse leder os på vej ind i anerkendelsen af vedkommende. *Anerkendelse kræver grundighed og nysgerrighed.*

# Intentionsanalyse

